

1645645	2400.000	13500000	3435800	78789.77	7897.078	234.234
6867	56764	5660	4554.784	455.345	90787865	896545
	456664	6262.65	336	679970	56437	13412.44
		88678654	78709	56547887		7767.737
58068425	54657	14231451	2252.52	6667.747		
			1213.890		3453.097	12323.686
				13342.09	353.8	35665.88
					3131.78	
						4542.09

ביטוח כללי

הפעילות בענפי ביטוח כללי

1. כללי

ענפי ביטוח כללי כוללים את כל ענפי הביטוח שאינם ביטוח חיים, כגון ביטוחי רכב, דירה, אבדן רכוש, ביטוחי חבויות וביטוחים אחרים. החל משנת 2009 ענפי ביטוח בריאות (ביטוח תאונות אישיות וביטוח מחלה ואשפוז) אינם נכללים עוד בענפי ביטוח כללי, לכן יפורטו בפרק נפרד. כמו כן, החל משנת 2009 ענף "ענפי אחריות אחרים" פוצל לצורך הדיווח לארבעה ענפי ביטוח שונים: אחריות צד ג', אחריות מקצועית, אחריות מוצר וביטוחים אחרים. ענף מקיף-דירות כולל בתוכו ביטוחי מבנה ותכולה, יחד ולחוד, שלא באמצעות בנקים למשכנתאות. ענף בנקים למשכנתאות כולל ביטוחי מבנה הנמכרים באמצעות סוכנויות שבבעלות בנקים למשכנתאות אגב הלוואה לדיור. לוח ג-1 מפרט את דמי הביטוח ברוטו בענפי ביטוח כללי, ללא ענפי בריאות, בשנים 2006-2010, את שיעור השינוי בכל אחד מן הענפים בשנתיים האחרונות, ואת חלקם היחסי של דמי הביטוח בכל ענף מכלל דמי הביטוח בענפי ביטוח כללי.

לוח ג-1

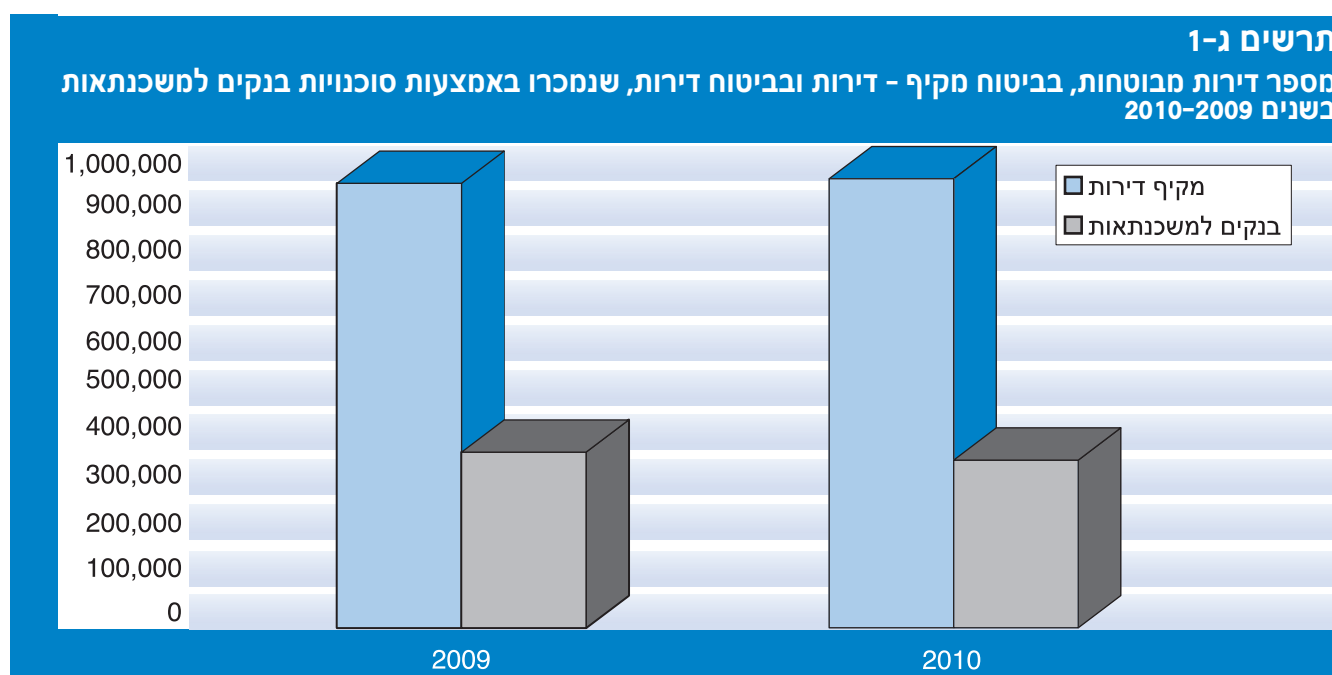
סך דמי ביטוח ברוטו לפי ענפי ביטוח כללי בשנים 2006-2010
(במיליוני ש"ח, אחוזים)

התפלגות לפי ענפים		שיעור השינוי בדמי הביטוח		שנים					
2010	2009	2010-2009	2009-2008	2010	2009	2008	2007	2006	
33.3%	33.0%	-0.2%	2.8%	5,641	5,655	5,499	5,385	5,189	רכב רכוש
26.1%	27.7%	-6.8%	7.0%	4,415	4,738	4,429	4,234	4,114	רכב חובה
10.3%	10.1%	0.8%	8.2%	1,748	1,735	1,604	1,620	1,808	מקיף בתי עסק ואבדן רכוש
7.9%	7.4%	5.1%	3.6%	1,330	1,265	1,220	1,152	1,090	מקיף דירות
6.3%	6.4%	-2.7%	9%	1,067	1,097	1,808	1,716	1,887	אחריות מקצועית
3.9%	3.7%	4.7%		667	637				צד ג'
1.3%	1.3%	-2.4%		215	220				אחריות המוצר
0.1%	0.1%	-4.1%		20	21				ענפי עודף אחרים
3.3%	3.0%	6.9%	0.3%	557	522	520	557	502	סיכונים אחרים
2.3%	2.2%	4.3%	9.9%	384	368	335	326	329	אחריות מעבידים
2.0%	1.9%	5.8%	-1.9%	335	317	323	326	313	ביטוח הנדסי
1.5%	1.5%	-3.2%	-6.2%	248	256	273	305	279	בנקים למשכנתאות
0.9%	0.9%	2.5%	-6.7%	160	156	167	172	159	מטענים בהובלה
0.6%	0.5%	6.3%	5.2%	94	88	84	77	69	ביטוח אשראי
0.3%	0.3%	-2.0%	10.5%	43	44	40	39	39	כלי טיס וכלי שיט
100.0%	100.0%	-1.1%	5.0%	16,923	17,117	16,303	15,909	15,778	סה"כ

המקור: עיבודי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני הדוח השנתי של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

1 הנתונים בפרק זה מוצגים בערךם הנומינלי (אלא אם צוין אחרת), ומבוססים על דיווחי סולו של חברות הביטוח למפקח על הביטוח באמצעות טופס 2. הדוחות הכספיים דיווחי החברות במסגרת חוזר ביטוח 1-8-2007 "שמאות ביטוח רכב (רכוש וצד ג')."

בענף רכב-חובה חלה ירידה של 6.8% בסך דמי הביטוח, בעיקר בשל העברת האחריות הרפואית לנפגעי תאונות דרכים לקופות החולים, כנגד העברת 9.4% מדמי ביטוח החובה שגובה מבטח לקופות. בניכוי העברה זו, דמי הביטוח בענף רכב חובה עלו בכ-2.9% לעומת שנת 2009. בהמשך לגידול של 7.0% בשנת 2009 וגידול של 4.6% בשנת 2008.

המקור: עיבודי אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני הדוח השנתי של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

לוח ג-2

סך דמי ביטוח ברוטו בביטוח כללי לפי קבוצות וחברות ביטוח בשנים 2010-2006 (במיליוני ש"ח, אחוזים)

שיעור השינוי בדמי הביטוח		נתח שוק					דמי ביטוח					
2010-2009	2009-2008	2010	2009	2008	2007	2006	2010	2009	2008	2007	2006	
0.9%	4.4%	16.6%	16.2%	16.3%	15.5%	16.7%	2,803	2,777	2,660	2,467	2,632	הראל
-2.6%	2.5%	15.8%	16.1%	16.4%	17.4%	17.8%	2,675	2,748	2,680	2,761	2,811	כלל
0.2%	5.7%	13.3%	13.1%	13.0%	13.0%	11.8%	2,253	2,248	2,127	2,062	1,869	מנורה
7.2%	8.9%	11.4%	10.5%	10.1%	10.2%	10.7%	1,927	1,797	1,650	1,630	1,682	הפניקס
-3.5%	-4.8%	8.2%	8.4%	9.3%	9.3%	9.3%	1,390	1,441	1,513	1,486	1,465	מגדל
1.1%	3.5%	7.2%	7.0%	7.1%	7.2%	7.2%	1,218	1,205	1,164	1,153	1,134	איילון
5.5%	11.2%	5.1%	4.8%	4.5%	4.1%	3.9%	868	823	740	653	615	ביטוח ישיר
11.9%	2.2%	4.9%	4.3%	4.4%	4.8%	4.3%	827	740	724	767	675	הכשרת היישוב
6.1%	-3.9%	4.6%	4.3%	4.7%	5.1%	5.2%	778	733	763	813	826	אליהו
-49.0%	243.9%	1.6%	3.1%	0.9%	0.0%	0.0%	268	526	153	0	0	שלמה חברה לביטוח
-26.5%	7.4%	2.1%	2.9%	2.8%	3.2%	3.4%	360	490	456	514	535	ביטוח חקלאי
0.4%	4.0%	2.9%	2.8%	2.9%	2.9%	2.5%	487	485	467	458	400	AIG
-11.7%	-20.0%	2.5%	2.8%	3.6%	3.3%	3.4%	418	474	592	530	535	שירביט
6.9%	43.5%	1.5%	1.4%	1.0%	1.1%	0.9%	247	231	161	169	148	קרן נזקי טבע
-1.0%	-2.3%	1.1%	1.1%	1.2%	1.2%	1.2%	189	191	196	193	193	קרנית
8.8%	-2.9%	0.7%	0.6%	0.7%	0.6%	0.6%	115	105	109	97	88	ב.ס.ס.ח.
-2.9%	-43.5%	0.4%	0.4%	0.7%	0.7%	0.6%	60	61	109	106	92	עזר (EMI)
-2.2%	-10.9%	0.1%	0.1%	0.2%	0.3%	0.3%	22	23	25	50	52	אשרא
-20.2%	37.7%	0.1%	0.1%	0.1%	0.0%	0.2%	16	20	14	0	26	ענבל
-1.1%	5.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	16,923	17,117	16,303	15,909	15,778	סה"כ

המקור: עיבודי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני הדוח השנתי של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

הריכוזיות בענף מצביעה על רמת התחרות בו: ריכוזיות גבוהה מצביעה בדרך כלל על תחרות מועטה. לוח ג-3 מציג שלושה מדדי ריכוזיות לשנת 2010 בענפי ביטוח מרכזיים:

1. מדד הרפינדל-הירשמן (מדד HHI) - סכום ריבועי נתח השוק של כל קבוצות או חברות הביטוח. נתח השוק של כל קבוצה או חברה מחושב כיחס שבין דמי ביטוח ברוטו שגבתה חברה לבין סך דמי הביטוח בענף.
2. מדד יחס הריכוזיות CR3 (concentration ratio) - סכום נתחי השוק של שלוש קבוצות או חברות הביטוח הגדולות בענף.
3. מדד יחס הריכוזיות CR5 (concentration ratio) - סכום נתחי השוק של חמש קבוצות או חברות הביטוח הגדולות בענף.

כל המדדים נעים בין 0 ל-1, כאשר 1 מבטא ריכוזיות מקסימלית - בענף פועלת חברה אחת בלבד.

לוח ג-3

מדדי ריכוזיות בביטוח כללי לפי ענפי ביטוח לשנים 2009-2010, 2000

CR5			CR3			הרפינדל-הירשמן			
2010	2009	2000	2010	2009	2000	2010	2009	2000	
57.07%	54.68%	59.70%	39.77%	39.36%	48.91%	0.092	0.089	0.287	רכב חובה
64.09%	61.13%	49.18%	43.86%	42.79%	34.62%	0.105	0.100	0.158	רכב רכוש
72.93%	73.84%	63.39%	50.29%	50.83%	46.97%	0.126	0.127	0.246	מקיף-דירות
79.28%	79.53%	61.86%	53.43%	53.51%	46.16%	0.139	0.140	0.220	אחריות מעבידים
80.47%	78.94%	61.76%	59.02%	56.96%	46.52%	0.149	0.145	0.217	מקיף-בתי עסק ואבדן רכוש
77.55%	78.76%	80.72%	56.12%	56.01%	67.69%	0.152	0.152	0.576	ביטוח הנדסי
81.01%	81.52%	61.76%	61.90%	62.40%	46.52%	0.176	0.179	0.217	ענפי אחריות אחרים
95.09%	96.62%		75.05%	78.07%		0.257	0.298		בנקים למשכנתאות
100.00%	100.00%	100%	100.00%	100.00%	94.81%	0.560	0.542	0.628	ביטוח אשראי
67.4%	64.3%	42.74%	47.6%	45.4%	30.50%	0.063	0.058	0.116	סה"כ

המקור: עיבודי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני הדוח השנתי של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

לוח נוסף המציג את מדדי הריכוזיות הוא לוח ג-3. הלוח מתאר את הריכוזיות בענף הביטוח הכללי המחושבים בדומה לנתונים המוצגים בלוח ג-4, אך מבוססים על התחייבויות ביטוח של חברות הביטוח ולא על פרמיות. התחייבויות ביטוח הן סכום עתודה לסיכונים שטרם חלפו ותביעות ברוטו.

לוח ג-4

מדדי ריכוזיות ותחרות בביטוח כללי לשנים 2009-2010, 2000

2010	2009	2000	
0.44	0.45	0.56	CR3
0.10	0.11	0.14	HHI

המקור: עיבודי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני הדוח השנתי של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

לוח ג-5

נתח שוק דמי הביטוח ברוטו בענפי הביטוח הכללי לפי קבוצות וחברות ביטוח, לשנת 2010

(אחוזים)

סה"כ	סיכונים אחרים	ביטוח אשראי	ביטוח הנדסי	מטענים בהובלה	כלי טיס וכלי שיט	ענפי עודף אחרים	אחריות המוצר	אחריות מקצו' עית	צד ג'	אחריות מעבי' דים	בנקים למשכ" נתאות	מקיף- דירות	מקיף- בתי עסק ואבדן רכוש	רכב- רכוש	רכב- חובה	
16.6%	-	-	10.3%	9.0%	8.0%	-	17.3%	42.3%	20.6%	17.9%	14.1%	14.4%	20.7%	15.8%	13.0%	הראל
15.8%	14.1%	67.4%	25.6%	25.7%	3.4%	39.7%	13.8%	15.0%	21.0%	18.8%	42.6%	18.8%	21.7%	12.0%	13.2%	כלל
13.3%	5.5%	-	10.8%	19.5%	36.2%	24.3%	9.4%	8.3%	10.0%	11.5%	8.2%	17.1%	9.3%	16.0%	13.6%	מנורה
11.4%	1.9%	-	18.9%	21.8%	24.5%	-	13.5%	12.1%	14.4%	16.7%	18.4%	13.2%	12.1%	11.8%	8.8%	הפניקס
8.2%	1.0%	-	10.6%	19.9%	21.9%	-	18.2%	6.8%	12.7%	14.4%	11.9%	9.5%	16.6%	6.3%	5.8%	מגדל
7.2%	0.8%	-	11.6%	1.6%	0.0%	-	5.7%	9.9%	8.5%	7.9%	3.0%	5.9%	5.8%	7.8%	7.7%	איילון
5.1%	0.0%	-	-	-	-	-	-	-	0.4%	0.1%	1.9%	6.9%	0.2%	8.4%	6.7%	ביטוח ישיר
4.9%	1.5%	-	2.7%	-	-	-	1.3%	0.7%	3.5%	3.6%	-	3.9%	2.7%	5.8%	7.6%	הכשרת היישוב
4.6%	0.1%	-	0.1%	2.5%	-	-	0.8%	0.4%	1.8%	1.7%	-	3.2%	1.9%	5.3%	8.5%	אליהו
1.6%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.4%	0.0%	2.3%	3.0%	שלמה חברה לביטוח
2.1%	0.9%	-	4.3%	-	-	24.6%	10.0%	0.4%	3.3%	4.1%	-	0.3%	5.7%	1.8%	1.5%	ביטוח חקלאי
2.9%	-	-	2.3%	-	-	11.5%	9.7%	4.0%	2.5%	2.2%	-	5.6%	1.5%	3.2%	2.4%	AIG
2.5%	0.3%	-	2.7%	-	5.9%	-	0.3%	0.1%	1.3%	1.0%	-	1.0%	0.9%	3.4%	3.9%	שירביט
1.5%	44.4%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0%	קרן נוקי טבע
1.1%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.3%	קרנית
0.7%	15.1%	32.6%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0%	ב.ס.ס.ח.
0.4%	10.7%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0%	עזר (EMI)
0.1%	4.0%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0%	אשרא
0.1%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.9%	-	0.0%	ענבל
100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	סה"כ

המקור: עיבודי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני הדוח השנתי של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

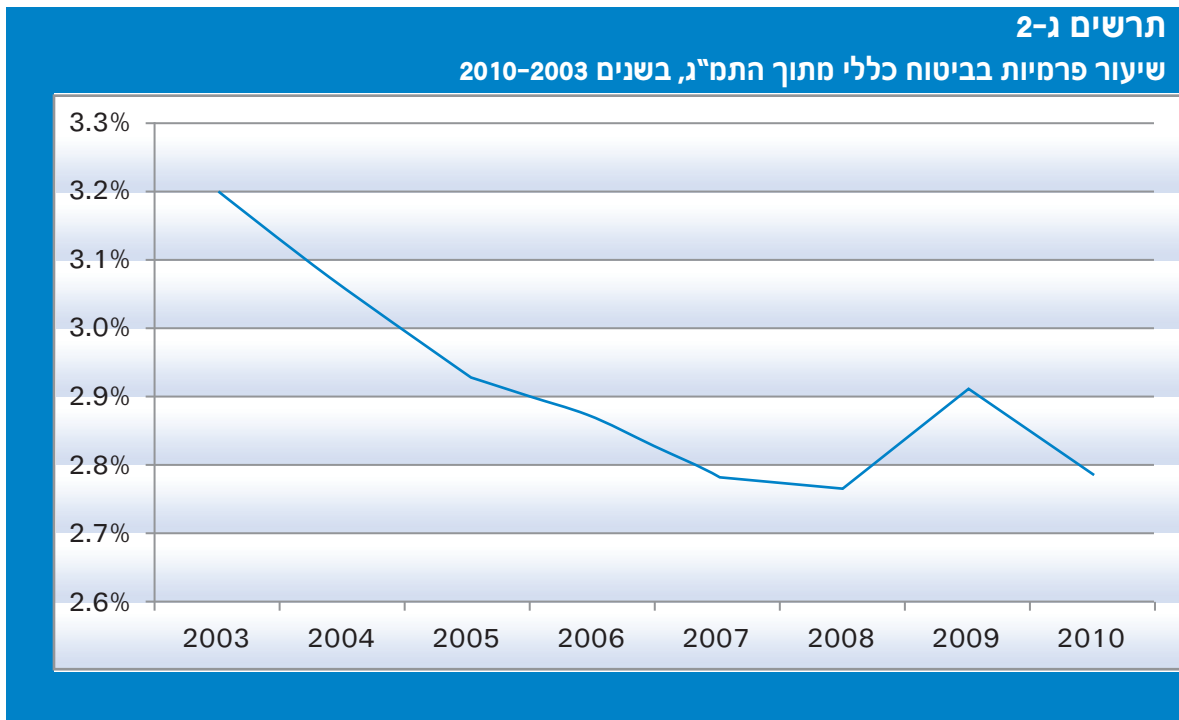
לוח ג-6

מספר תביעות ומספר כלי רכב מבוטחים בענף ביטוח רכב-רכוש, בשנים 2010-2007

שיעור שינוי 2010-2009	שיעור שינוי 2009-2008	שיעור שינוי 2008-2007	2010	2009	2008	2007	
-16.1%	2.5%	25.3%	272,910	325,365	317,294	253,145	תביעות - רכב-רכוש למעט צד ג' בלבד
-2.1%	12.3%	-5.0%	66,884	68,345	60,857	64,039	תביעות - ביטוח צד ג' בלבד
-13.7%	4.1%	19.2%	339,794	393,710	378,151	317,184	סה"כ תביעות
0.1%	2.9%	11.1%	1,478,922	1,477,344	1,435,197	1,291,737	מספר הרכבים המבוטחים - רכב-רכוש למעט צד ג' בלבד
-1.3%	-4.7%	11.8%	713,636	723,051	758,324	678,072	מספר הרכבים המבוטחים - ביטוח צד ג' בלבד
-0.4%	0.3%	11.4%	2,192,558	2,200,395	2,193,521	1,969,809	סה"כ רכבים מבוטחים

המקור: עיבודי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני הדיווח השנתי של חברות הביטוח.

2. מאפייני הפעילות

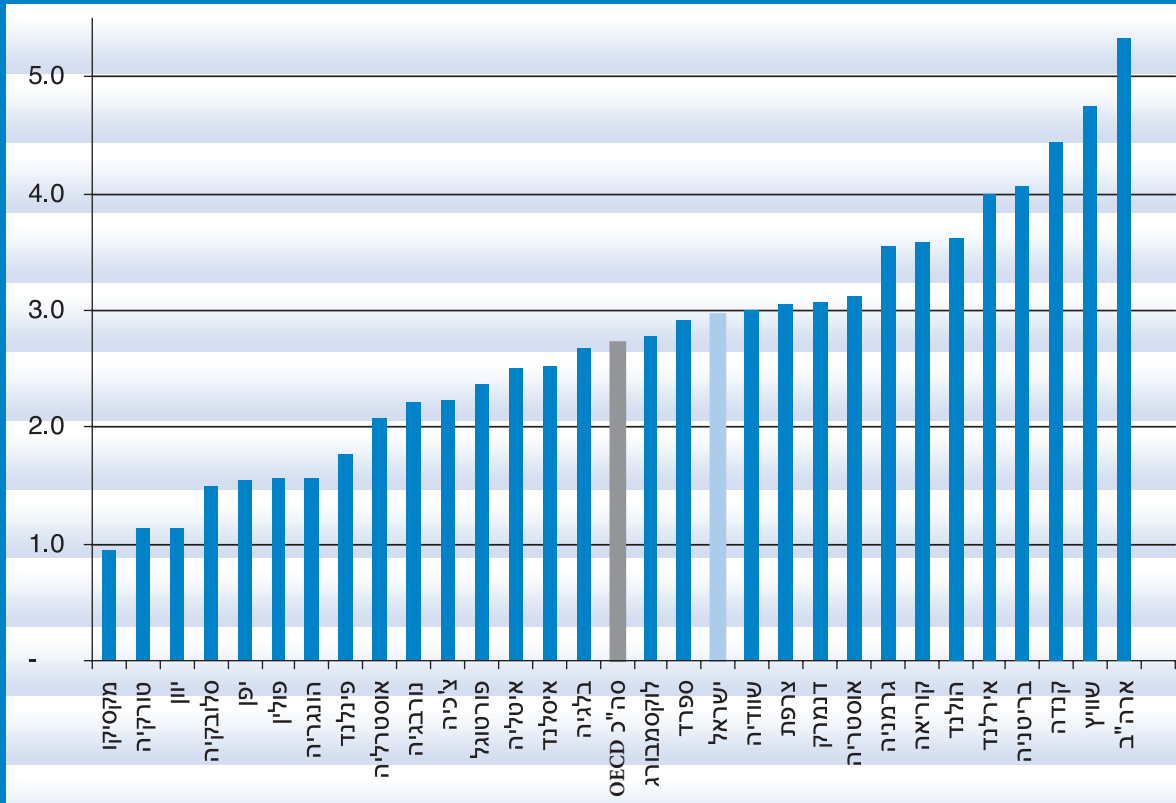

המקור: פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נתוני הדוח השנתי של חברות הביטוח ועיבודי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון.

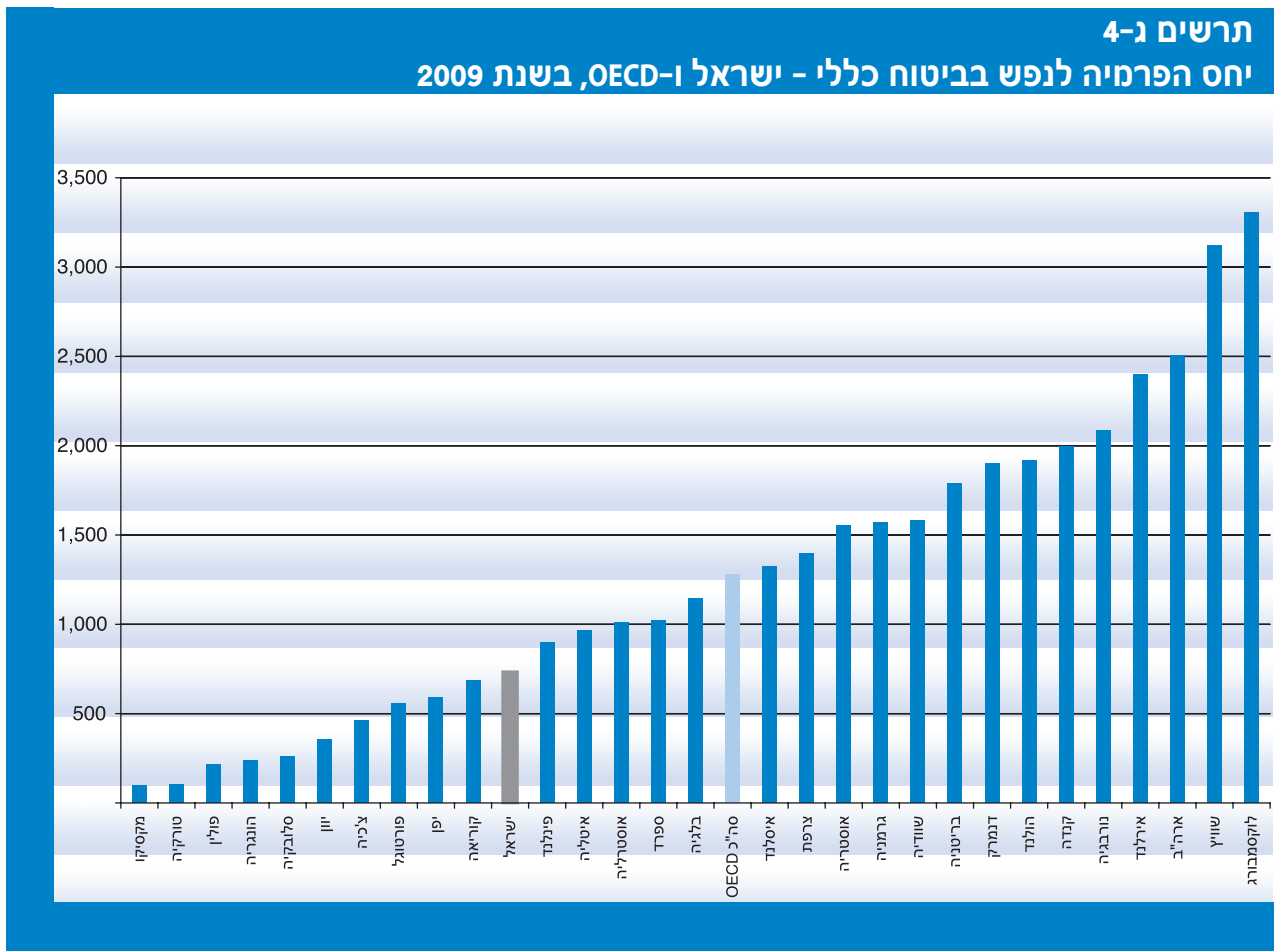
יחס הפרמיה לתוצר ויחס הפרמיה לנפש מייצגים את מידת החדירה של שירותי הביטוח הכללי בכל מדינה. אפשר לראות את היחסים האלו בהשוואה בינ"ל בתרשים ג-3 ובתרשים ג-4.

תרשים ג-3

יחס הפרמיה לתוצר בביטוח כללי - ישראל ו-OECD, בשנת 2009

המקור: OECD Statistics Portal ועיבודי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון.

המקור: OECD Statistics Portal ועיבודי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון.

מתרשים ג-3 עולה כי סך הפרמיות בביטוח כללי ביחס לתמ"ג בישראל בשנת 2009 היה מעט גבוה לעומת ממוצע מדינות ה-OECD, ועמד על 3 ב-2009. לעומת זאת, יחס הפרמיה לנפש בביטוח כללי בישראל, המוצג בתרשים ג-4, עמד על 734 ונמצא מתחת למוצע מדינות ה-OECD שעומד על 1,278.

תיבה א' - מימון ביטוח חובה לאופנועים ב"פול"

עלות הנזקים של רוכבי אופנוע המבוטחים בביטוח חובה במסגרת "הפול" הסתכמה לכדי 574 מיליון ש"ח בשנת 2010. תרשים ג-10 מציג את שלושת המקורות למימון תשלומי הביטוח לרוכבי אופנוע:

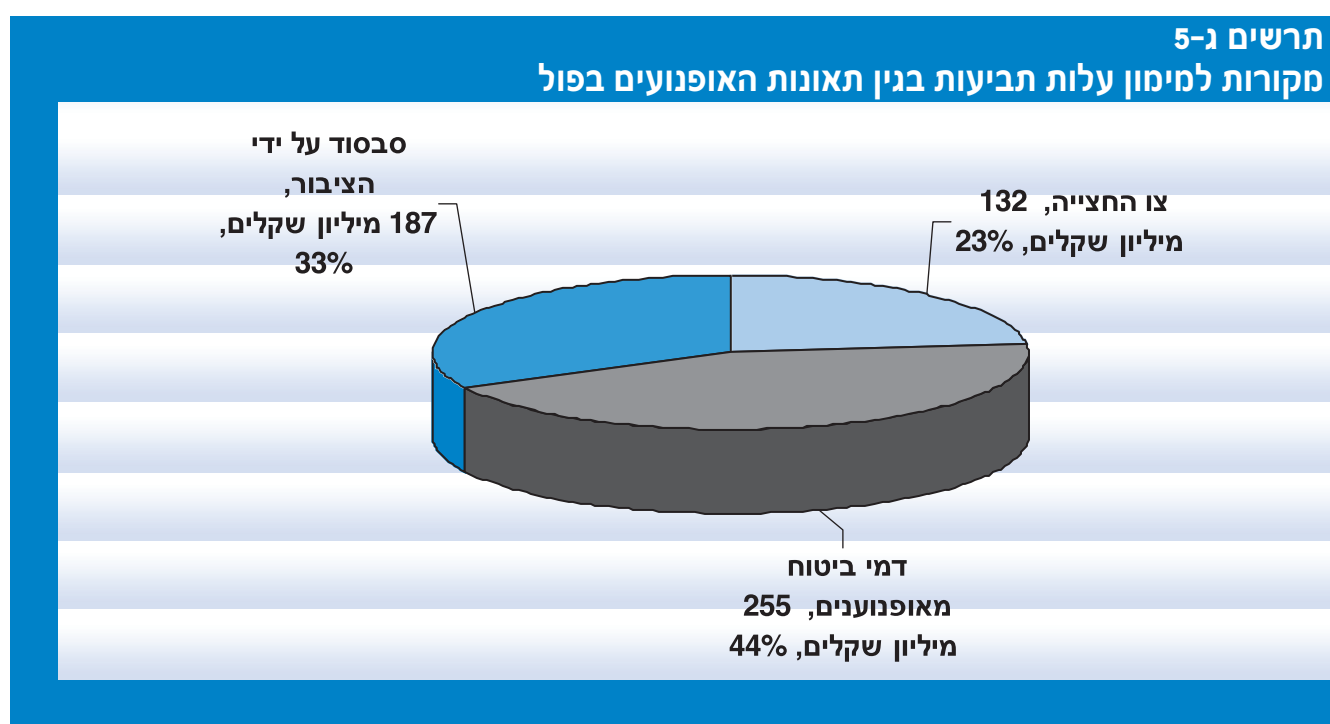
1. **דמי ביטוח מאופנועים** - בשנת 2010 סך דמי הביטוח² של רוכבי דו-גלגלי ב"פול" עמד על 255 מיליון ש"ח, לעומת 286 מיליון ש"ח בשנת 2009, ירידה של כ-12%.
2. **צו החצייה** - סך הכספים שחברות הביטוח צפויות לשלם ל"פול" מכוח צו החצייה³ עקב תאונות אופנוע שהתרחשו ב-2010 ושבהן היה מעורב רכב אחר הוא 132 מיליון ש"ח.

2 פרמיות ודמים שהורווחו.

3 ב-1 ביוני 2008 נכנס לתוקפו תיקון מספר 20 לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975. תיקון זה קבע כי בתאונות דרכים שבה היה מעורב אופנוע ורכב אחר שאינו אופנוע, ישלם המבטח של הרכב האחר למבטח של האופנוע 75% מהפיצויים בגין נזקי הגוף של רוכב האופנוע עקב התאונה, במקום 50% טרם עדכון זה.

3. **סבסוד על ידי הציבור** - ציבור הנהגים בישראל המבוטחים בביטוח חובה מסבסדים את גירעון ה"פול" מדי שנה. בשנת 2010 עמד סבסוד ביטוח אופנועים בפול על 187 מיליון ₪. סבסוד עלות תאונות האופנועים על ידי יתר נהגי ישראל משמעו שכל מבוטח בביטוח חובה שילם מעין "מס אופנועים".

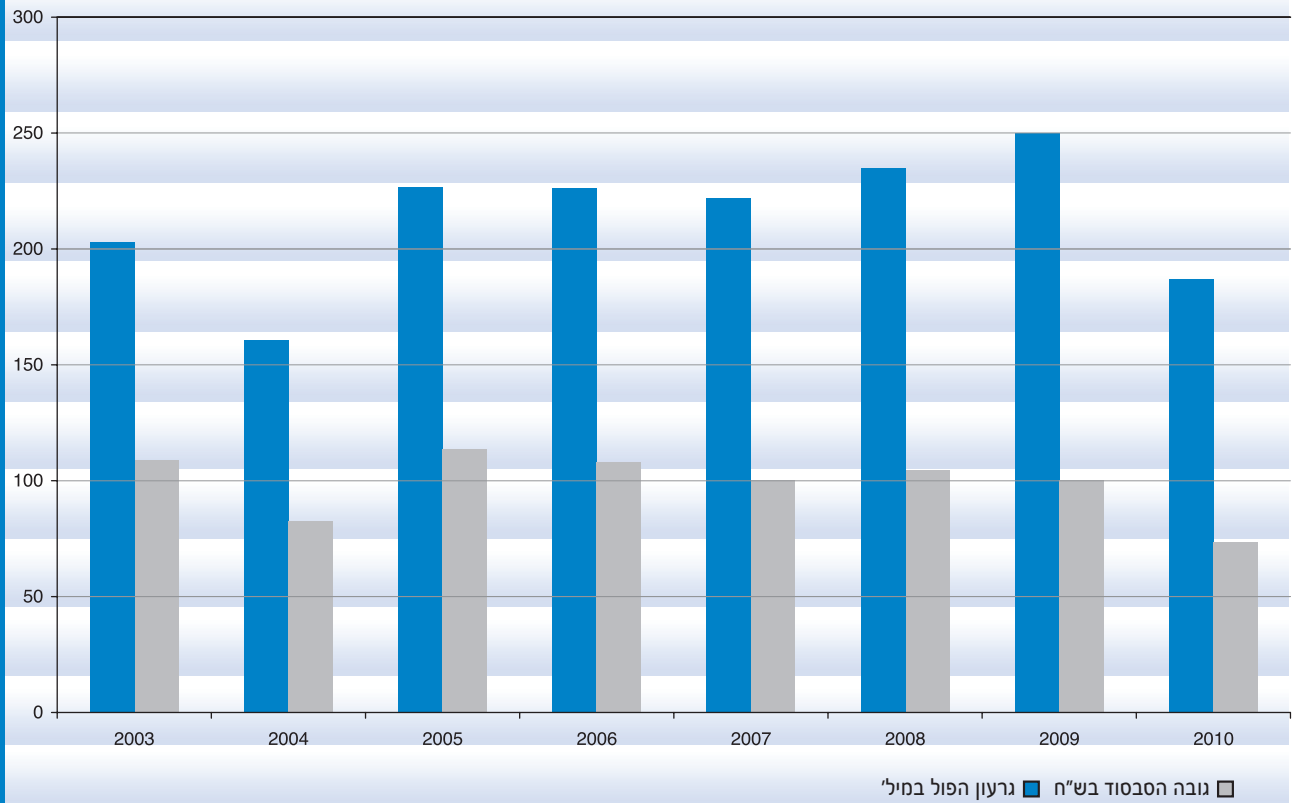
פירוט רכיבי התשלום לכיסוי נזקי רוכבי אופנוע ל"פול" מראה שדמי הביטוח של רוכבי האופנועים עצמם כיסו 44% מהנזקים ו- 56% כוסו על ידי שאר נהגי ישראל.

המקור: עיבודי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון, לנתוני דוח כספי לשנת 2010 של "הפול".

תרשים ג-6

הגירעון וגובה המימון של תאונות האופנועים ב"פול" על ידי יתר נהגי ישראל⁴

המקור: עיבודי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון, לנתוני דוח כספי לשנת 2010 של "הפול"; נתוני מפעיל מאגר המידע.

תרשים ג-6 מסכם את הגירעון השנתי של "הפול", שנהגי ישראל כיסו דרך חברות הביטוח, ואת גובה הסבסוד הממוצע לכל רוכש ביטוח בכל שנה. מהתרשים עולה כי בשמונה השנים האחרונות נוספו לתעריף ביטוח החובה הממוצע של מבטח בביטוח רכב חובה כ-99 ש"ח בכל שנה. כלומר, רוכש ביטוח חובה בעלות של 2,000 ש"ח משלם למעשה 1,901 ש"ח לביטוח שלו, ו-99 ש"ח מועברים לכיסוי תביעות ב"פול" בגין תאונות אופנועים.

3. ניהול סיכונים

במסגרת פעילותם השוטפת, גופים מוסדיים חשופים למגוון סיכונים. נהוג לסווג סיכונים אלו לארבע קבוצות עיקריות: סיכוני שוק, סיכוני אשראי, סיכוני ביטוח וסיכונים תפעוליים.

התממשות הסיכונים עשויה לפגוע בשווי נכסים או לגרום לעלייה בהתחייבויות גופים מוסדיים ולפגוע ביכולתם לעמוד בהתחייבויותיהם כלפי לקוחות. לפיכך, רכיב מרכזי וחיוני לניהול התקין של גוף מוסדי ולהבטחת יכולתו לקיים את התחייבויותיו הוא קיום תשתית ראויה להבנה, זיהוי ומדידה של הסיכונים שלהם הוא חשוף וכן הבטחת מסגרת דיווחים מתאימה, כתשתית לקבלת החלטות וקביעת מדיניות מתן מענה לסיכונים אלו.

אמצעי מרכזי למתן מענה לסיכונים שגופים מוסדיים חשופים להם הוא דרישת הון עצמי, המשמש כרית ביטחון לגופים מוסדיים. בחברות ביטוח דרישת ההון העצמי מורכבת ומותאמת לאופי הפעילות ולנכסים שהחברות מחזיקות. ב-2008, בעקבות המשבר הפיננסי העולמי, קטנו נכסי חברות הביטוח ביותר מעשרה אחוזים בלי שחל שינוי מהותי בהתחייבויות, מה שגרם לירידה בעמידת חברות הביטוח בדרישות ההון. השנים 2009-2010 אופיינו בהתאוששות השווקים הפיננסיים ובעקבותיהם בעליית הלימות ההון בגופים מוסדיים.

ביטוח משנה

חברות ביטוח בישראל נוהגות לכסות באמצעות מבטחי משנה מקצת הסיכון הביטוחי שהן מקבלות עליהן. מבטח משנה מתחייב, בתמורה לפרמיה שקיבל מהמבטח, לשלם למבטח סכומים או שיעורים מסכומי התביעות הקבועים בחוזה ביטוח המשנה, כפוף לתנאים שונים. לדוגמה, מבטח משנה יעביר תשלומים למבטח במקרה שהתשלומים שהמבטח יצטרך להעביר למבטחיו יעלו על הסכום הנקוב בחוזה, או שמבטח המשנה מתחייב להעביר שיעור יחסי מכל תביעת ביטוח. בכל מקרה, מבטחים אינם מושפעים מביטוח המשנה. כלומר, חברה מוסרת היא החייבת בתשלום תביעות למבטחים, על פי החוזה עמם, והיא עצמה זכאית לפיצוי ממבטח משנה על פי החוזה עמו עבור תביעות שבהן היא נתבעת. חוזה ביטוח משנה נכרתים בדרך כלל עבור ענפי ביטוח נפרדים, ושיעור הכיסוי בביטוח משנה משתנה בהתאם למאפייני ענף הביטוח ומאפייני החברה המבטחת.

לביטוח משנה יתרונות רבים מבחינת יציבות חברת ביטוח מוסרת, משום שהוא מאפשר לפזר ולהקטין את הסיכונים שחברת ביטוח חשופה להם, משפר את יכולתה לקלוט סיכונים נוספים ובסכומים גבוהים יותר ומגביר את יכולתה לספוג אירועי קיצון.

העברת סיכון ביטוחי למבטח משנה אמנם מפחיתה את הסיכון הביטוחי של המבטח, אך חושפת את חברת הביטוח לסיכונים אחרים, הנובעים מחוסנו הפיננסי ומכושר פירעונו של מבטח המשנה. לפיכך, במסגרת פעולות ניהול הסיכונים של חברת ביטוח עליה לזהות סיכונים אלו אצל חברות ביטוח המשנה שאֵתן כרתה חוזה ביטוח משנה ולפעול לפיזור סיכונים אלו.

לוח ג-7

שיעור החשיפה למבטח משנה בודד ביחס לחשיפה כללית למבטחי משנה וביחס להון עצמי של חברות ביטוח
מקור: נתוני דו"ח שנתי של חברות ביטוח ועיבודי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

שיעור חשיפה למבטח משנה בודד מסך ההון העצמי המינימלי	שיעור חשיפה למבטח משנה מסך החשיפה למבטחי משנה		סך חשיפה למבטח בודד	סך חשיפה למבטחי משנה	
	שינוי לעומת 2009	שיעור חשיפה 2010-ב			
75.5%	1.2%	96.7%	261,843	270,686	AIG
8.4%	-8.3%	12.3%	56,202	455,940	איילון
7.1%	4.7%	48.7%	68,275	140,207	אליהו
34.3%	-8.5%	45.9%	83,698	182,487	ביטוח חקלאי
12.3%	-2.1%	18.0%	45,107	251,013	ביטוח ישיר
7.2%	-4.6%	66.6%	16,133	24,209	דקלה
19.5%	2.9%	39.1%	76,182	194,793	הכשרת היישוב
11.4%	-3.6%	19.6%	225,936	1,150,794	הפניקס
57.7%	-4.5%	45.2%	1,931,179	4,270,711	הראל
4.7%	-2.9%	13.4%	180,542	1,344,090	כלל
12.1%	1.2%	36.7%	366,110	997,510	מגדל
13.8%	6.9%	33.0%	308,825	937,173	מנורה
21.8%	-3.3%	43.2%	34,733	80,424	שומרה
22.5%	5.0%	50.8%	43,803	86,187	שירביט
12.6%	2.7%	44.4%	11,696	26,315	שלמה חברה לביטוח

בלוח ג-7 מתואר שיעור החשיפה⁵ למבטח משנה בודד ביחס לחשיפה הכללית למבטחי משנה וביחס להון העצמי של חברות ביטוח.⁶ שיעור החשיפה למבטח משנה בודד מסך ההון העצמי מצביע על הפגיעה האפשרית בהון העצמי של מבטח במקרה של חדלות פירעון של מבטח המשנה הגדול ביותר שחברת ביטוח חשופה לו.

5 לעניין זה, "חשיפה" - חלקו של מבטח המשנה בעתודות לסיכונים שטרם חלפו ובתביעות תלויות, בתוספת יתרות חוב שוטף ובניכוי פקדונות.

6 ההתייחסות הינה לחברות הביטוח ולא לקבוצות המנהלות.

הון עצמי

הון עצמי, כאמור, מהווה כרית ספיגת הפסדים הנובעים מהתממשות סיכונים בלתי צפויים שגופים מוסדיים חשופים להם, ושלא זיהו אותם או שלא העריכו אותם כראוי. המשבר הפיננסי בשנת 2008 הראה כיצד אירועים חריגים מסוגלים להשפיע על חברות ביטוח והדגיש את חשיבותה של כרית ביטחון.

חברות ביטוח

על רקע ריבוי מקרי חדלות פירעון וירידות בדירוג אשראי של חברות ביטוח בעולם, בין היתר בשל השפל בשוקי ההון בשנים 2002 ו-2003, ונוכח הרחבת תחומי הפעילות של חברות ביטוח ומורכבותם, גברה בשנים האחרונות מודעות הרגולטורים לחשיבות ניהול סיכונים, ולצורך בהקצאת הון יעילה. ביולי 2007 אימץ האיחוד האירופי את נוסח הדירקטיבה Solvency II, המשנה באופן מקיף את הרגולציה שנועדה להבטיח הלימות הון בחברות ביטוח. מטרת הרגולציה לשפר את ההגנה על כספי בעלי פוליסות, להעמיק את האינטגרציה בין שווקים ולהגביר את התחרותיות בתחום.

עד נובמבר 2009 דרישות ההון שהוטלו על חברת ביטוח בישראל ונקבעו בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח) תשמ"ח-1998, והיו פונקציה של סיכון ביטוחי בלבד: רמת ההון נקבעה כשיעור מפרמיות בביטוח כללי או מתביעות תלויות בביטוח כללי בשייר עצמי. בנובמבר 2009, תוקנו תקנות ההון העצמי המינימלי הנדרש ממבטח, ונוספו דרישות הון הנגזרות מפרמטרים נוספים. תיקון זה הוא שלב ביניים ליישום Solvency II בישראל, לאחר שבשנת 2007 הצהיר המפקח על יישום הדירקטיבה בישראל בסמוך למועד יישומה באיחוד האירופי. להלן השינויים העיקריים שנוספו בתיקון דרישות ההון:

- (א) דרישת הון בגין נכסי השקעה ובגין חשיפה למבטחי משנה, בדומה למקובל במדינות אחרות, על פי שיעור הון שנקבע לכל נכס, תוך התאמה להבדלים בין דירוג מקומי לדירוג בינלאומי.
- (ב) דרישת הון בשל חשיפה לנזק עקב אירוע קטסטרופה בעסקי ביטוח כללי בגובה השייר העצמי של חברת הביטוח בשל חשיפה לנזק זה, ובגובה מכפלות חלקם של מבטחי משנה בחשיפה לאסון טבע בביטוח כללי בשיעורים קבועים, בהתאם לדירוגם.
- (ג) דרישת הון בגין סיכונים תפעוליים על פי הנוסחה הסטנדרטית הקבועה בנדבך הכמותי בטייטת הדירקטיבה Solvency II.

לוח ג-8

הון עצמי קיים לעומת הון עצמי מינימלי נדרש בחברות ביטוח בשנים 2010-2008

2010			2009			2008			
שיעור עודף הון	הון עצמי קיים	הון עצמי מינימלי	שיעור עודף הון	הון עצמי קיים	הון עצמי מינימלי	שיעור עודף הון	הון עצמי קיים	הון עצמי מינימלי	
17.9%	4,212,990	3,573,599	13.5%	3,331,573	2,936,294	0.7%	2,491,893	2,473,535	קבוצת הראל
29.9%	5,017,443	3,862,856	17.6%	4,100,727	3,486,140	9.3%	3,253,590	2,977,534	קבוצת כלל
30.2%	2,922,465	2,244,704	26.8%	2,510,974	1,979,782	4.3%	1,893,335	1,815,151	קבוצת מנורה
49.0%	2,954,111	1,981,990	41.0%	2,276,775	1,614,209	0.3%	1,417,488	1,412,632	הפניקס
30.9%	3,976,133	3,037,956	35.5%	3,472,604	2,563,747	12.8%	2,479,512	2,197,389	מגדל
1.7%	681,839	670,739	18.4%	637,457	538,171	3.5%	*521,338	503,719	איילון
47.9%	540,755	365,614	16.3%	358,223	308,015	4.8%	244,453	233,327	ביטוח ישיר
1.4%	395,728	390,164	12.5%	385,186	342,260	11.8%	*324,536	290,219	הכשרת היישוב
56.5%	1,500,100	958,549	41.2%	1,332,542	943,877	29.1%	746,537	578,151	אליהו
0.01%	*92,966	92,800	12.3%	*83,819	74,610	1.5%	55,556	54,750	שלמה חברה לביטוח
4.5%	255,323	244,327	6.3%	230,057	216,466	0.1%	*167,515	167,366	ביטוח חקלאי
8.2%	375,218	346,642	76.9%	318,567	180,092	73.3%	244,097	140,849	AIG
13.4%	220,355	194,382	0.9%	169,875	168,355	7.7%	145,663	135,241	שירביט
201.1%	97,256	32,297	224.8%	97,256	29,947	263.8%	97,256	26,731	ב.ס.ס.ח. החדשה
93.7%	341,756	176,450	38.2%	296,428	214,525	9.6%	214,754	195,992	עזר (EMI)
29.8%	23,584,438	18,173,069	25.7%	19,602,063	15,596,490	8.3%	14,297,523	13,202,586	סה"כ

מקור: נתוני דוח שנתי של חברות ביטוח ועיבודי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

* הון הושלם לאחר תאריך המאזן.

בלוח ג-8 מפורט ההון העצמי המינימלי הנדרש מחברות ביטוח, ההון העצמי הקיים ושיעור עודף ההון הקיים לעומת ההון הנדרש בשנים 2008-2010.

מנתוני הלוח עולה כי בשנת 2009 חלה במרבית החברות עלייה בעודפי ההון העצמי, מגמה שנמשכה גם בשנת 2010. עלייה זו מבטאת את היערכות חברות הביטוח להגדלת ההון העצמי שלהן לאחר כניסתו לתוקף של התיקון לתקנות האמורות לעיל. ההון העצמי הנדרש מהן נכון למועד הדוח בשנת 2010, מעודכן בהתאם לשלב השני להשלמת ההון, מתוך שלושה שלבים שנקבעו בהוראות המעבר בתקנות.

תוצאות עסקיות בביטוח בריאות

כללי

ביטוח בריאות בישראל מורכב משלושה רבדים: רובד בסיסי הניתן לכלל אזרחי המדינה מכוח חוק ביטוח בריאות ממלכתי; שירותי בריאות נוספים (שב"ן) שקופות חולים מציעות לחבריהן תמורת תשלום נוסף; וביטוחים פרטיים שחברות ביטוח מסחריות מוכרות. ההוצאה הלאומית לבריאות בישראל (ציבורית ופרטית) עמדה בשנת 2010 על כ-61.2 מיליארד ש"ח. ההוצאה הפרטית לבריאות, הכוללת בין היתר תשלומים ישירים של משקי הבית, תשלומי פרמיות לחברות ביטוח ותשלומים לקופות החולים עבור תכניות שב"ן, היוותה בשנת 2010 38% מסך ההוצאה הלאומית לבריאות.⁸

תשלומי פרמיות לחברות ביטוח היוו כ-10% מההוצאה הלאומית לבריאות וכ-26% מההוצאה הפרטית לבריאות בשנת 2010.⁹

פעילות בתחום הבריאות - חלוקה לפי ענפים ותת-ענפים

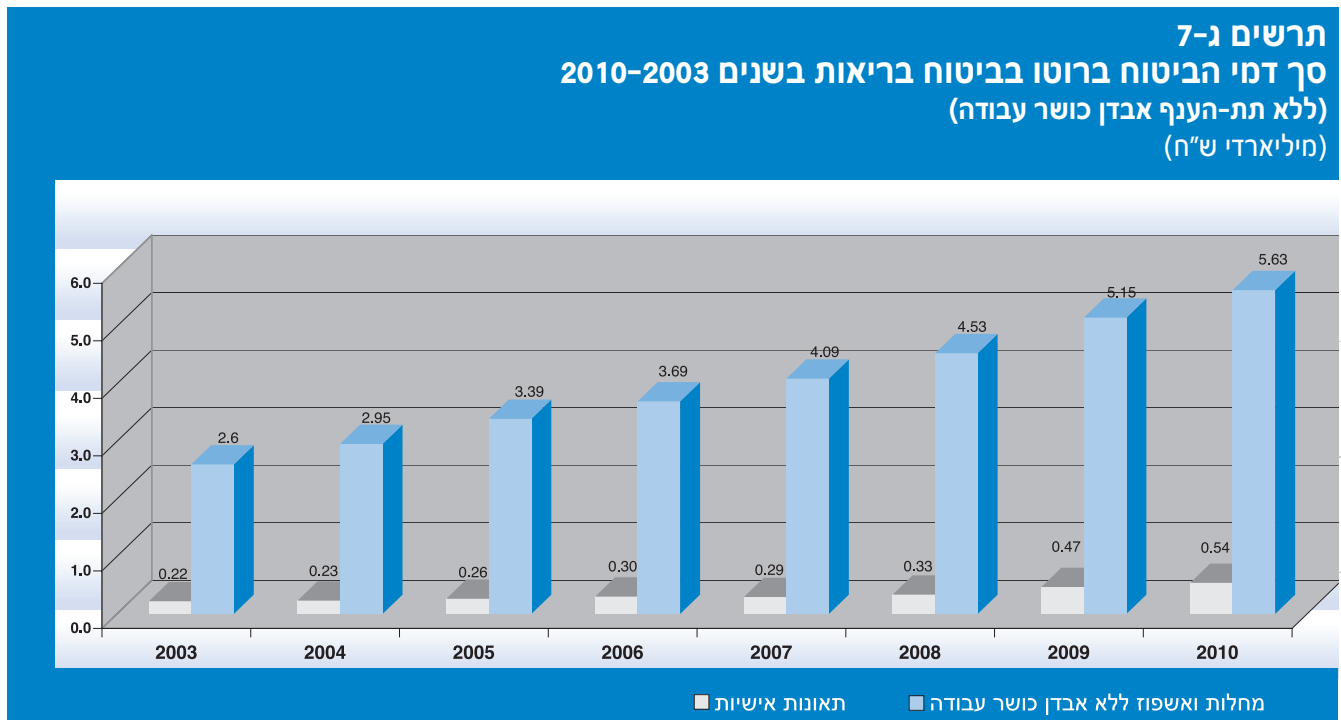
פרק התוצאות העסקיות בביטוח בריאות כולל את התוצאות בענף מחלות ואשפוז ובענף תאונות אישיות. ענף מחלות ואשפוז כולל את תת-הענפים הבאים: ביטוח הוצאות רפואיות (דוגמת ניתוחים, תרופות והשתלות), ביטוח סיעודי, ביטוח מחלות קשות, ביטוחי שיניים, ביטוחי נכות, ביטוח נסיעות לחו"ל, ביטוח בריאות לעובדים זרים וביטוח אבדן כושר עבודה. בשנת 2010 נמשך הגידול בהיקף הפעילות בתחום ביטוח בריאות. סך דמי הביטוח בענף מחלות ואשפוז (ללא תת-הענף אבדן כושר עבודה) עלה לכ-5.6 מיליארד ש"ח לעומת כ-5.1 מיליארד ש"ח בשנת 2009. כפי שניתן לראות בתרשים ג-7, עליה זו היא המשך למגמת העלייה בדמי הביטוח בשנים האחרונות - עלייה של כ-116% משנת 2003, ובממוצע עלייה של 11.6% בשבע השנים האחרונות.

בשנת 2010 נאמד סך דמי הביטוח ברוטו בתת-הענף אבדן כושר עבודה בכ-1.67 מיליארד ש"ח, ובענף תאונות אישיות בכ-540 מיליון ש"ח.

7 בעל השליטה ב"שלמה חברה לביטוח בע"מ" הזרים הון נוסף לחברה, כך שביום 24.3.11 שיעור עודף ההון בחברה עמד על 0.18%.

8 מתוך פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

9 החישוב אינו כולל פרמיות לביטוח אבדן כושר עבודה.

מקור: עיבודי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

בלוח ג-9 מוצגים דמי ביטוח ברוטו בשנת 2010 לעומת דמי ביטוח ברוטו בשנת 2003 בתת-ענפי ביטוח הבריאות, בחלוקה לביטוח פרט, קבוצתי וסך הכול. מנתוני הלוח עולה כי בשבע השנים האחרונות חל גידול משמעותי בתת-הענפים הוצאות רפואיות, מחלות קשות וסיעודי.

לוח ג-9

דמי ביטוח ברוטו לפי תת-ענפים בענף מחלות ואשפוז, בשנת 2003 לעומת שנת 2010

(אלפי ש"ח, אחוזים)

נתח שוק של תת-הענף לשנת 2010 (באחוזים)	סך הכל			קבוצתי			פרט			
	שיעור השינוי	2010	2003	שיעור השינוי	2010	2003	שיעור השינוי	2010	2003	
35%	143%	1,973,927	812,214	160%	707,680	272,545	135%	1,266,247	539,670	הוצאות רפואיות
34%	257%	1,933,162	540,842	252%	1,268,933	360,612	269%	664,229	180,230	סיעודי
10%	80%	538,978	299,796	110%	44,203	21,044	77%	494,775	278,752	מחלות קשות
8%	40%	456,831	326,188	43%	449,632	315,154	-35%	7,199	11,034	שיניים
6%	58%	335,152	212,530	954%	116,160	11,023	9%	218,992	201,508	נסיעות לחו"ל
4%	5%	212,658	202,470	31%	17,384	13,251	3%	195,274	189,219	נכויות
2%	53%	138,884	90,592	שוק חדש	10,253	0	42%	128,631	90,592	עובדים זרים
1%	-67%	47,979	145,490	133%	29,931	12,854	-86%	18,048	132,636	אחר
100%	114%	5,637,572	2,630,122	163%	2,644,177	1,006,481	84%	2,993,395	1,623,641	סה"כ מחלות ואשפוז ללא אבדן כושר עבודה
	40%	1,668,201	1,190,255	50%	99,906	66,554	40%	1,568,295	1,123,701	אבדן כושר עבודה

הערה: בשנת 2003 אין מידע לגבי תת-הענף תאונות אישיות בחלוקה לפרט ולקבוצתי, לכן אין אפשרות להשוות תת-ענף זה. מקור: עיבודי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דוחי סולו של החברות.

בלוח ג-10 מוצגים נתונים שונים על ביטוח קבוצתי ועל ביטוח פרט לפי תת-ענפים בביטוח בריאות בשנת 2010.

לוח ג-10
נתונים בביטוח בריאות לפי תת-ענפים בשנת 2010
בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי
 (אלפי ש"ח, אחוזים)

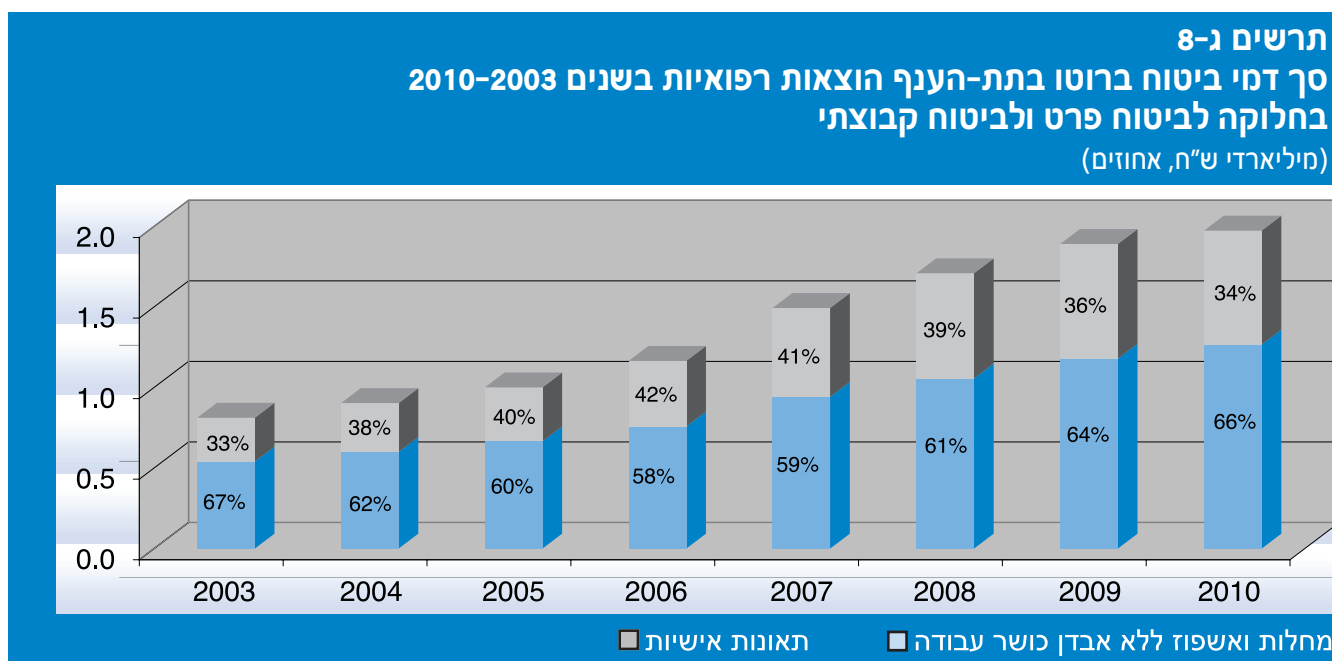
**loss ratio		תביעות ביטוח משנה		תביעות ברוטו*		דמי ביטוח בביטוח משנה		דמי ביטוח		
קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט	
81%	39%	42,415	125,064	499,511	449,209	21,710	277,549	707,680	1,266,247	הוצאות רפואיות
לא רלוונטי		89,241	50,763	731,329	161,820	195,938	105,297	1,268,933	664,229	סיעודי
95%	49%	275	78,224	38,015	227,728	756	129,559	44,203	494,775	מחלות קשות
71%	71%	8,265	0	288,457	4,319	13,956	0	449,632	7,199	שיניים
52%	53%	442	15,125	53,488	104,798	1,458	28,113	116,160	218,992	נסיעות לחו"ל
99%	70%	162	20,222	17,038	117,047	168	17,805	17,384	195,274	נכויות
75%	57%	0	0	5,865	64,217	12	17	10,253	128,631	עובדים זרים
לא רלוונטי		0	0	20,006	15,783	0	0	29,931	18,048	אחר
		140,800	289,398	1,653,710	1,144,921	233,997	558,340	2,644,177	2,993,395	סה"כ מחלות ואשפוז ללא אבדן כושר עבודה
לא רלוונטי		11,034	170,888	98,650	1,006,224	21,710	277,549	99,906	1,568,295	אבדן כושר עבודה
79%	36%	21,758	35,537	117,341	118,668	23,751	52,418	165,309	375,074	תאונות אישיות
		173,593	495,823	1,869,701	2,269,813	279,459	888,307	2,909,392	4,936,764	סה"כ בריאות

מקור: עיבודי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

* תביעות ברוטו - תביעות ששולמו, שינוי בתביעות תלויות, הוצאות עקיפות ליישוב תביעות ששולמו ושינוי בהוצאות עקיפות ששולמו.

** שיעור הנזקים (loss ratio) - הוא היחס שבין תביעות ששולמו בפועל בתוספת שינוי בתביעות תלויות, לבין דמי ביטוח ושינוי בעתודות לסיכונים שטרם חלפו.

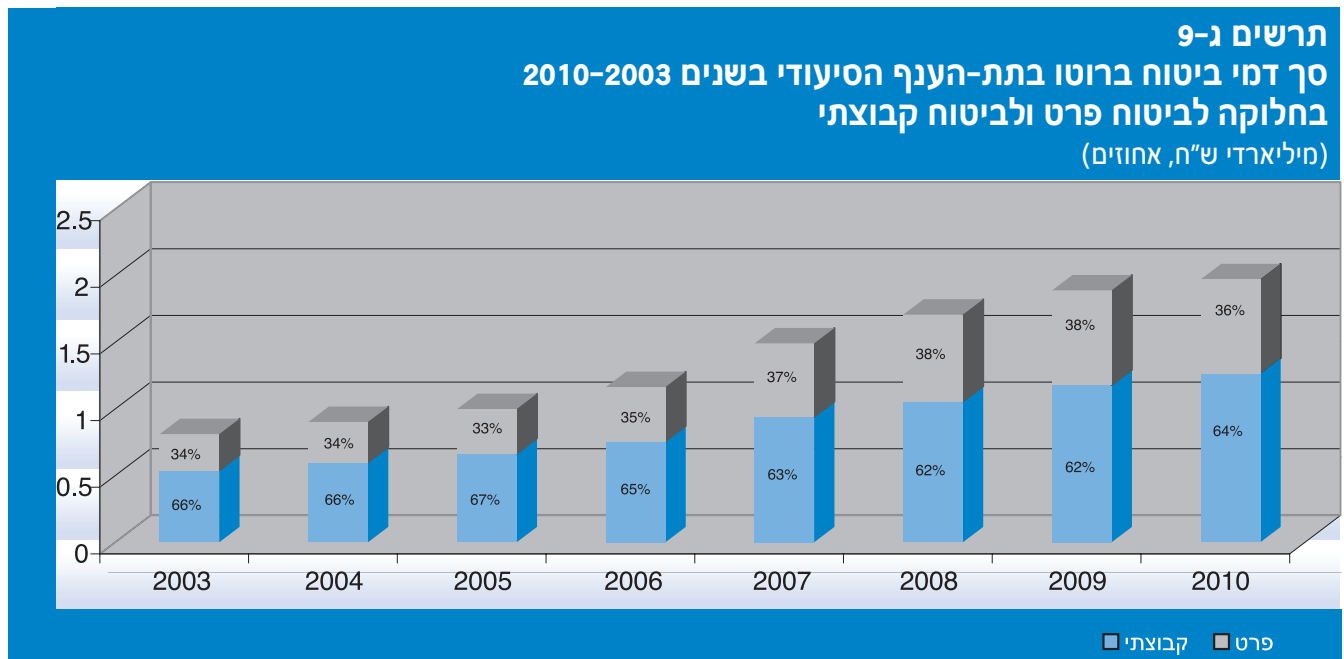
תרשים ג-8 מציג את דמי הביטוח ברוטו בתת-הענף הוצאות רפואיות בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי. בשנת 2010 סך דמי הביטוח ברוטו בתת-הענף הוצאות רפואיות היה כ-1.97 מיליארד ש"ח לעומת כ-1.89 מיליארד ש"ח בשנת 2009. נתון זה מצביע על המשך מגמת העלייה בדמי הביטוח בתת ענף זה - עלייה כוללת של 143% משנת 2003, ובממוצע עלייה של 13.5% בשבע השנים האחרונות.

מקור: עיבודי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דוחי סולו של החברות

תרשים ג-9 מציג את סך דמי הביטוח ברוטו בתת-הענף הסייעודי בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי. בשנת 2010 סך דמי הביטוח ברוטו בתת-הענף הסייעודי היה כ-1.93 מיליארד ש"ח לעומת כ-1.61 מיליארד ש"ח בשנת 2009. נתון זה מצביע על המשך מגמת העלייה בדמי הביטוח בתת ענף זה - עלייה כוללת של 257% משנת 2003, ובממוצע עלייה של 20% בשבע השנים האחרונות.

מספר המבוטחים בביטוח הסייעודי בסוף שנת 2010 עמד על כ-4.56 מיליון מבוטחים, מרביתם במסגרת ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופות החולים (כ-3.96 מיליון).

מקור: עיבודי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דוחי סולו של החברות

מבנה השוק - לוח ג-11 מציג את מספר קבוצות הביטוח שהיו פעילות בתחום הבריאות בשנת 2010

לוח ג-11

מספר קבוצות הביטוח הפעילות בתחום הבריאות בשנת 2010

12	תאונות אישיות
10	הוצאות רפואיות
10	מחלות קשות
9	נסיעות לחו"ל
9	אבדן כושר עבודה
8	סיעודי
9	נכויות
6	שיניים
6	עובדים זרים

בלוח ג-12 מוצגות התפלגויות דמי הביטוח ברוטו בחברות הביטוח בשנת 2010 בביטוח בריאות-פרט ובביטוח בריאות-קבוצתי. מהלוח אפשר ללמוד על נתחי השוק של חברות הביטוח בתת-ענפים בביטוח הבריאות.

לוח ג-12
דמי ביטוח ברוטו בחברות הביטוח לפי תת-ענפים בביטוח בריאות
בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי בשנת 2010
(אלפי ש"ח, אחוזים)

סה"כ לפי תת ענף	ביטוח חקלאי	שירביט	הכשרה	ביטוח ישיר	אליהו	אילון	איי.איי.ג'י	קבוצת מנורה	מגדל	הפניקס	קבוצת כלל	קבוצת הראל	פרט	קבוצתי	נתח שוק
1,266,247	0	777	3,620	0	4,782	16,502	0	174,650	209,320	318,813	220,855	316,928	פרט	קבוצתי	נתח שוק
707,680	1,741	0	0	0	0	7,291	0	25,140	2,538	231,082	93,598	346,290	קבוצתי	נתח שוק	34%
1,973,927	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	10%	11%	28%	16%	34%	פרט	קבוצתי	נתח שוק
664,229	0	0	1,701	0	31,334	7,028	0	50,587	151,541	94,197	112,674	215,167	פרט	קבוצתי	נתח שוק
1,268,934	0	0	0	0	0	4,744	0	859	9,438	194,421	505,642	553,830	קבוצתי	נתח שוק	40%
1,933,163	0%	0%	0%	0%	2%	1%	0%	3%	8%	15%	32%	40%	פרט	קבוצתי	נתח שוק
494,776	0	0	9,600	4,902	6,245	8,250	11,178	76,316	131,473	60,521	103,637	82,654	פרט	קבוצתי	נתח שוק
44,203	0	0	0	599	0	4,645	0	134	2,783	8,394	3,411	24,237	קבוצתי	נתח שוק	20%
538,979	0%	0%	2%	1%	1%	2%	2%	14%	25%	13%	20%	20%	פרט	קבוצתי	נתח שוק
7,199	0	0	0	0	0	0	0	3,003	2,233	0	0	1,963	קבוצתי	נתח שוק	60%
449,632	0	0	0	0	0	16,107	0	12,753	24,337	111,136	13,290	272,009	פרט	קבוצתי	נתח שוק
456,831	0%	0%	0%	0%	0%	4%	0%	3%	6%	24%	3%	60%	קבוצתי	נתח שוק	37%
218,992	0	11,588	224	0	0	3,528	13,647	612	1,546	34,528	29,855	123,464	פרט	קבוצתי	נתח שוק
116,160	0	0	0	0	0	0	1,134	0	0	0	115,026	0	קבוצתי	נתח שוק	43%
335,152	0%	3%	0%	0%	0%	1%	4%	0%	0%	10%	43%	37%	פרט	קבוצתי	נתח שוק
195,274	0	0	76	1,972	4,209	3,338	0	30,458	49,084	25,384	39,556	41,197	פרט	קבוצתי	נתח שוק
17,384	0	0	0	151	0	337	0	1,378	5,247	10,271	0	0	קבוצתי	נתח שוק	19%
212,658	0%	0%	0%	1%	2%	2%	0%	15%	26%	17%	19%	19%	פרט	קבוצתי	נתח שוק
128,631	0	0	15	0	0	10,819	0	11,259	0	15,999	42,830	47,709	קבוצתי	נתח שוק	34%
10,253	0	0	0	0	0	7,212	0	3,041	0	0	0	0	קבוצתי	נתח שוק	31%
138,884	0%	0%	0%	0%	0%	13%	0%	10%	0%	12%	31%	34%	פרט	קבוצתי	נתח שוק
47,979	0	0	0	0	0	0	0	0	18,048	15,712	0	14,219	קבוצתי	נתח שוק	33%
47,979	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	38%	33%	0%	30%	קבוצתי	נתח שוק	30%
5,637,573	1,741	12,365	15,236	7,624	46,570	89,801	25,959	390,190	607,588	1,120,458	1,280,374	2,039,667	פרט	קבוצתי	נתח שוק
5,637,573	0.0%	0.2%	0.3%	0.1%	0.8%	1.6%	0.5%	6.9%	10.8%	19.9%	22.7%	36.2%	קבוצתי	נתח שוק	22.7%
375,074	0	274	2,263	13,301	888	7,760	111,104	8,943	12,227	22,870	47,382	148,062	פרט	קבוצתי	נתח שוק
165,309	1,043	0	0	0	0	18,663	7,458	2,702	2,931	0	95,788	36,724	קבוצתי	נתח שוק	26%
540,383	0%	0%	0%	2%	0%	5%	22%	2%	3%	4%	26%	34%	פרט	קבוצתי	נתח שוק
1,568,295	0	0	11,129	6,225	23,169	31,225	0	192,048	419,127	242,906	357,302	285,164	קבוצתי	נתח שוק	23%
99,907	0	0	626	1,930	180	9,291	0	6,627	24,421	5,494	20,889	30,449	קבוצתי	נתח שוק	19%
1,668,202	0%	0%	1%	0%	1%	2%	0%	12%	27%	15%	23%	19%	קבוצתי	נתח שוק	19%

1. קבוצת הראל - הראל, דקלה.
2. קבוצת כלל - כלל, כלל בריאות.
3. קבוצת מנורה - מנורה שומרה.

מקור: עיבודי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון לתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

ריכוזיות - רמת ריכוזיות בענף היא אינדיקטור לרמת התחרות בו: ריכוזיות גבוהה מצביעה בדרך כלל על תחרות נמוכה בענף. רמת הריכוזיות מחושבת כאן על פי שני מדדים:

1. מדד הרפינדל-הירשמן (HHI) - סכום ריבועי נתח השוק של כל חברות הביטוח. נתח השוק של חברה הוא היחס שבין דמי הביטוח ברוטו שגבתה החברה לבין סך דמי הביטוח בענף. המדד נע בין 0 ל-1 (1 מבטא ריכוזיות מקסימלית - ענף שבו פועלת חברה אחת בלבד).

2. מדד יחס הריכוזיות (CR3 (concentration ratio) - נתח השוק של שלוש החברות או קבוצות הביטוח הגדולות ביותר בענף. המדד נע בין 0 ל-1 (1 מבטא ריכוזיות מקסימלית - ענף שבו פועלת חברה אחת בלבד).

לוח ג-13 מציג את מדדי הריכוזיות בענף מחלות ואשפוז ובביטוחי תאונות אישיות בחלוקה לתת-ענפים. הוא מראה שמידת הריכוזיות במרבית תת-הענפים לא השתנתה שינוי של ממש בשבע השנים האחרונות. עוד עולה ממנו כי בביטוח בריאות קבוצתי הריכוזיות גבוהה בהשוואה לביטוח בריאות פרט.

לוח ג-13

תוצאות מדדי הריכוזיות בענף מחלות ואשפוז בחלוקה לתת-ענפים בשנים 2010-2003

(לפי דמי ביטוח)

קבוצתי				פרט				
CR3		הרפינדל-הירשמן		CR3		הרפינדל-הירשמן		
2003	2010	2003	2010	2003	2010	2003	2010	
87%	82%	0.32	0.36	68%	65%	0.21	0.20	הוצאות רפואיות
81%	78%	0.24	0.36	71%	58%	0.23	0.18	מחלות קשות
100%	100%	0.55	0.98	96%	77%	0.42	0.37	נסיעות לחו"ל
93%	86%	0.40	0.37	69%	67%	0.20	0.21	סיעודי
100%	97%	0.73	0.45	72%	66%	0.22	0.19	נכויות
96%	85%	0.55	0.43	96%	100%	0.32	0.34	שיניים
אין מידע	100%	אין מידע	0.58	95%	83%	0.40	0.28	עובדים זרים
89%	92%	0.38	0.32	66%	44%	0.20	0.18	סה"כ מחלות ואשפוז ללא אבדן כושר עבודה
אין מידע	87%	אין מידע	0.40	אין מידע	69%	אין מידע	0.27	תאונות אישיות
96%	76%	0.47	0.21	71%	68%	0.22	0.20	אבדן כושר עבודה

מקור: עיבודי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

